

ד ו ח ף

25 במרץ 2020

לכבוד

ד"ר אביחי מנדלבליט
היועץ המשפטי לממשלה

בפקס' ובמייל

שלום רב,

הנדון: מעצר ועיכוב קטינים תושבי עיסאווייה בעידן הקורונה

1. בהמשך למכתבנו אליך מיום 6.11.2019, ולמכתבנו מיום 24.12.2019 ליועמ"ש משטרת ישראל, אשר העתקו נשלח אליך, אנו נאלצים לשוב ולפנות אליך בבקשה דחופה להתערבותך בבחינת התנהלות המשטרה בעיסאווייה בכלל, וכלפי קטינים תושבי השכונה בפרט, הפעם בעידן הקורונה. עדויות שאספנו, המגובות בסרטונים, מלמדות כי צווי הבריאות ותקנות שעת החירום, אשר חלים על כלל ישראל, ובהם איסור התקהלות, הגבלת נוסעים ברכב לשניים בלבד והוראות שמירת המרחק החברתי, זוכים להתעלמות מוחלטת מצד שוטרי מחוז ירושלים, אשר ממשיכים מדי יום ביומו להיכנס לעיסאווייה בקבוצות גדולות ולהלך אימים על התושבים, במה שנדמה, כפי שכתבנו בעבר, לשימוש פסול בסמכות שלטונית וענישה קולקטיבית.
2. חמורה במיוחד התנהלותם של שוטרי המחוז כלפי קטינים תושבי השכונה. לפחות ששה קטינים נעצרו או עוכבו בעיסאווייה בימים האחרונים, תוך זלזול מוחלט בהוראות הבטיחות ותוך סיכונם בהידבקות בנגיף. שחרורם המהיר של חלק מהם עוד בטרם הבאתם לתחנה, כמו גם שחרורם בבית המשפט, מעיד על כך שלא היה כל צורך בפעילות השיטור הנמרץ, הנמהר והמיותר אשר מאפיינת את התנהלות שוטרי המחוז בכפר, ונפרט:
3. ביום 18.3.2020 נעצרו במרכז עיסאווייה, בשעות הצהריים, שני קטינים בני משפחת אבו ריאלה, בחשד שניסו להניע אופנוע. השניים הועלו לרכב משטרתי בו ישבו ארבעה שוטרים, והוסעו לכיוון תחנת הדלק בגבעה הצרפתית בואכה עיסאווייה. רק שם, נזכרו השוטרים לשאול את הנערים מדוע התעסקו עם האופנוע. אחרי כשעה הם שוחררו, ונמסר להם זימון לחקירה בתחנת שלם ביום המחרת. השניים התייצבו עם הוריהם בתחנה במועד הנקוב, אך נאמר להם שאין שום צורך לחקור אותם והם משוחררים.

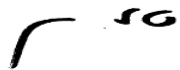
4. ביום 22.3.2020 נעצר קיס היתאם מוסטפה, בן 14, שעה שהלך ברחוב בכפר. הוא נלקח למשטרה הקהילתית בגבעה הצרפתית, ולאחר כשעה התקשרו שוטרי התחנה לאביו וביקשו שיבוא לקחתו. לשאלת האב מדוע עוכב הילד ענו, כי חשדו שהוא מעורב בזריקת אבנים אך לאחר שצפו במצלמות שתיעדו את האירוע נוכחו כי הוא לא נטל בכך חלק.
5. ביום 23.3.2020 נעצר דאוד עאיד עטיה, קטין כבן 13, אחר הצהריים בסמוך למסגד שבמרכז השכונה. הוא נלקח למשטרת שלם ברכב משטרה כאשר שוטרים יושבים לצדו ומלפניו. בסרטון המצורף, המתעד את הובלתו ברחוב, נראים בבירור שני שוטרים פוסעים צמוד אליו ואוחזים בו משני צדיו, ומאחוריהם צועדים שוטרים נוספים. ניתן לצפות בסרטון כאן: <https://www.facebook.com/209466869957043/videos/643942843108217/>
6. ביום 18.3.2020 נעצר מגד מחמוד, בן 14, בחשד ליידוי אבנים וזיקוקים כלפי כוחות משטרה באירוע שהתרחש בשכונה ביום 7.3.2020. מחמוד נעצר בביתו, על ידי קבוצה גדולה של שוטרים, נאזק והובל לניידת. שוטר מג"ב התיישב לצדו ושני שוטרים נוספים ישבו במושבים הקדמיים. מחמוד נלקח לתחנת שלם, ונחקר על ידי שוטר דובר ערבית. המרחק ביניהם לא עלה על מטר. בהמשך נחקר שוב על ידי שני חוקרים נוספים, ולאחר מכן נלקח למגרש הרוסים, והושם בתא מעצר עם אדם נוסף.
- בסרטון המצורף, אשר מתעד את הובלתו לניידת, רואים מספר שוטרים סמוכים לקטין, המובל בזרועו לרכב, וזאת בסתירה מוחלטת לצווי הבטיחות ותקנות שעת החירום בהם מחויבים כל תושבי ישראל. ניתן לצפות בסרטון בקישור הבא: https://www.facebook.com/209466869957043/videos/547371215909774/?epa=SEARCH_BOX
7. בדיון שהתקיים בהארכת מעצרו של מחמוד ביקשה המשטרה להותירו במעצר למשך חמישה ימים. בית משפט השלום לא נעתר, הורה על החזקתו במעצר לצורך חקירת אביו למשך שעות ספורות, ולאחר מכן על שחרורו למעצר בית עד ליום 24.3.2020. ערעור שהגישה המשטרה על ההחלטה לא הועיל, וביום 20.3.2020 נדחה על ידי סגן נשיא בית המשפט המחוזי בירושלים, השופט משה סובל (עמ"י 40374-03-20 מדינת ישראל נ' מגד מחמוד (קטין) (החלטה מיום 20.3.2020)). השופט קבע, כי ניתן היה לסיים את החקירות עד למועד שקצב בית משפט השלום, וכי לא הקטין הוא שצריך לשלם את מחיר מצב החירום, בגינו טענה המשטרה כי לא סיימה את חקירותיה.
8. בית המשפט התייחס עוד למצב החירום השורר במדינה, אשר אמור להכתיב אף את דפוסי הפעולה של המשטרה בעיסאווייה, כמו גם לגילו הצעיר של הנער, וקבע כי "שומה על בית המשפט לקחת בחשבון את הסיכון להידבקות העצור בנגיף הקורונה בעת שהותו במעצר (סעיף 1 לתקנות שעת חירום (יוני מעצרים) תש"פ 2020); וכן את גילו הצעיר מאוד של הקטין (סעיף 10 לחוק הנוער (שפיטה), ענישה ודרכי טיפול, תשל"א-1971)".
9. כאמור בפתח מכתבנו, הזלזול הניכר וההתעלמות המוחלטת של כוחות השיטור מהוראות הבטיחות אינם נחלתם הבלעדית של קטינים תושבי עיסאווייה. זו ממשיכה בהתעמרותה היומיומית בתושבי הכפר, כ-20,000 בני אדם, כאילו איננו מצויים במשבר מתמשך כשסכנת הידבקות מרחפת באוויר, כשמשפחות רבות קורסות תחת הנטל הכלכלי ואובדן מקומות

עבודה, וכאשר חרדה ואי ודאות מציפים את הכלל. גם בסיטואציה זו, אשר לא פסחה כמוֹבן על תושביה הפלסטינים של ירושלים, ממשיכות קבוצות גדולות של שוטרים להיכנס לשכונה יום אחר יום, כשהם יוצרים חיכוך יזום ומכוון עם תושבים, מבצעים חסימות ועיכוב שרירותי של תושבים, תוך סיכון חיי התושבים וחייהם שלהם עצמם בשל הקרבה הפיזית, כמו גם ירי בלתי מובחן של רימוני גז והלם ברחובות ולעבר בתי השכונה.

בשל כל אלה, נדרשת התערבותך הדחופה בריסון מדיניות הענישה הקולקטיבית, הבלתי מידתית ואשר לוקה בחוסר סבירות קיצוני, שמנהיג מפקד משטרת מחוז ירושלים בעיסאווייה גם בתקופת חירום זו. כך בכלל, וכך בפרט ביחסם של שוטרי המחוז אל קטינים, כמפורט לעיל.

לנוחותך מצורפים מכתבינו מיום 6.11.2019 ומיום 24.12.2019, ותגובת המשטרה מיום 6.1.2020.

נודה להתייחסותך המהירה.

בכבוד רב,

טל חסין, עו"ד

העתקים:

פרופ' סיגל סדצקי, ראש שירותי בריאות הציבור, משרד הבריאות, בדוא"ל: KEREN.MIZRAHI@MOH.HEALTH.GOV.IL

מר משה ליאון, ראש עיריית ירושלים, בדוא"ל lion@jerusalem.muni.il